

Vájikrá – Áldozatok rendje

Vájikrá Hetiszakaszok tartalma ויקרא

Szakaszunk – Vájikrá (3Mózes 1:1-5:26.) – Mózes harmadik könyvének (Leviticus) első része, az áldozati renddel foglalkozik. Felsorolja a különböző áldozatokat, ki hozza őket és miért. Lényegük a vétkes ember bűnbánata és vezeklése.

Az **Örökkévaló** megszólítja **Mózes**t a **Találkozás Sátorából**, és elmondja neki a **Szentélyben** hozott állat és lisztáldozat törvényeit. Ezek közé tartoznak a következők: – **3Mózes 1:1**.

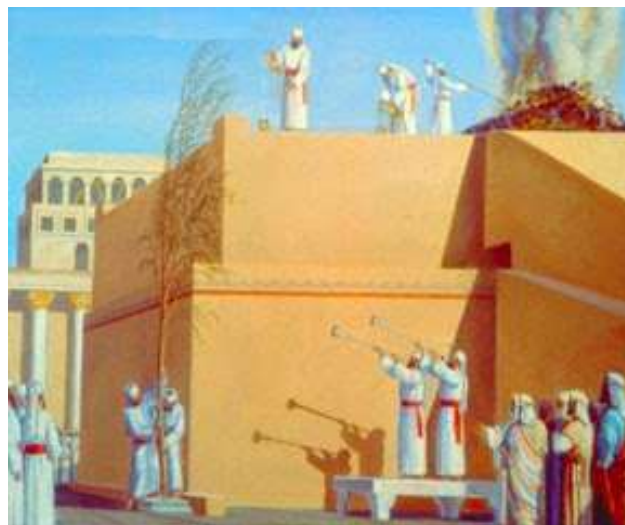
A „**égőáldozat**” (olá), amely teljes egészében felszáll Istenhez az oltár tetején égő tűz révén; – **3Mózes 1:2–17**.

Ötféle lisztáldozat (minchá), amely finomlisztból, olívaolajból és tömjénből készül; – **3Mózes 2**.

A „**békeáldozat**” (slámim), amelynek húsát, miután egyes részeket az oltáron elégettek, más részeket pedig a **kohánik**nak (papoknak) adtak, maga az áldozathozó fogyasztotta el; – **3Mózes 3**.

A „**vétekáldozat**” (chátát) különböző fajtái, amelyeket a nem szándékosan elkövetett vétkekért való engesztelésül hoz a vétkező főpap, az egész közösség, a király vagy az átlag zsidó; – **3Mózes 4**.

A „**bűnáldozat**” (ásám), amelyet olyasvalaki hoz, aki a **Szentély** valamely megszentelt tárgyát nem szándékosan profán célra használja, vagy aki bizonytalan, hogy vajon áthágott-e valamilyen isteni tilalmat, vagy azért követ el „**hűtlenséget az Örökkévaló ellen**”, hogy hazugul esküszik, így károsítva meg felebarátját. – **3Mózes 5–11**.

שבת שלום

Binjamin rabbi droséja: Vájikrá

Mi az, amiért érdemes áldozatot hozni?

Ezen a héten kezdjük el olvasni a **Vájikrát**, azaz **Mózes 3. könyvét**, mely főként az áldozatokkal foglalkozik. Ideális a pillanat, hogy feltegyük a kérdést: **pontosan miért is kellenek az áldozatok?**

Általánosságban elmondhatjuk, hogy bármilyen értelmes célt szeretnénk elérni az életben, ahhoz áldozatokra van szükség. Pénzt, időt és energiát kell fordítanunk arra a célra, amire vágyunk. A **Szentélyben** bemutatott áldozatok azonban különlegesek: elsősorban állatokat mutattunk be (**leszámítva a minchát, ami lisztből és olajból készült**). De ha ezen a nyomon indulunk el, akkor egy mélyebb kérdést is meg tudunk fogalmazni: **egyáltalán, miért van szükség állatokra a Teremtésben?**

Mose Chaim Luzzato rabbi (1707-1746) leírja a **Teremtés célját** a **tórai** és a **kabbalisztikus** hagyomány fényében (**Id. Derech Hásém 1:2**). A **Teremtés** célja jót adni a teremtményeknek, hogy a **Teremtő** jót tevő tulajdonsága ezáltal kifejeződjön. A legtokéletebb jó, amit adni tud, az pedig az, hogy közel kerülhetünk **Őhozá**. Eszerint azonban nem érthető: miért nem teremtett minket eleve úgy, hogy közel vagyunk **Hozzá, akárcsak az angyalok?**

Rámchál válasza: az angyalok a közelséget eleve megkapják, mi azonban megdolgozunk érte. **Így az ember által megszerezhető jó magasabb szintű, mint az angyaloké!**

Az ember tehát középen van a **Teremtésben**. Alatta vannak az állatok (**növények, élettelen tárgyak**), melyek nem képesek a **Teremtő** közelségének megszerzésére. Felette pedig az angyalok, melyek eleve rendelkeznek azzal – ám nem saját erejükből szerzik meg ezt.

Mindebből az derül ki, hogy a **Teremtés** célja maga az ember. **Ha ez azonban így van, akkor miért van szükség bármi másra: angyalokra, állatokra?**

Úgy látszik, hogy nélkülük a Teremtés, a világ nem lehetne teljes. Mi, emberek, éppen középen vagyunk. Ha azonban nem lenne körülöttünk semmi, akkor középen sem lehetnénk.

Az állatok tehát szükségesek a **Teremtés** teljességéhez. Az angyalok is: az angyalok felettünk állnak, és feléjük igyekszünk szellemi értelemben növekedni. Az állatokat pedig az áldozatok által emelhetjük fel. Manapság azonban nincsenek áldozatok. Igaz, hogy számos dolog van, ami ilyen vagy olyan értelemben helyettesítheti az áldozatokat: **1. az áldozatok tanulmányozása (Menáchet 110a), 2. az imádkozás rendje (Beráchet 26b), 3. a vendéglátás (Beráchet 55a), 4. a böjtölés (Beráchet 17a), 5. az alázatos szív (Szanhedrin 43b)**. Ez azonban nem ugyanaz!

Hiányzik a világból a teljesség.

Kimondhatjuk: az áldozatok a teljességet hozzák el.

Eszerint érthetővé válik, hogy amikor a **Szentély újbóli felépülését**, az áldozatok újbóli bemutatását várjuk, az egybeesik azzal, hogy azt várjuk, hogy a világ teljes legyen: eltűnjön a világból a gonoszság, és betöltse a világot az **Örökkévaló** ismerete (**Id. Jesájá 11:9**).

Az áldozat fent felsorolt helyettesítői tehát képesek lehetnek arra, hogy valamiféle pótlékot nyújtsanak, addig is, amíg a Szentély újra fel nem épül. De a világ teljességének eléréséhez nélkülözhetetlenek az áldozatok.

Rabbi Jonatan Sacks: A vezetők bűnei

Ahogy idén már oly sokszor **megbeszéltük**, a **vezetők hibáznak**. Ez elkerülhetetlen. Éppen ezt sugallja meglepő módon a **Vajikra hetiszakasunk** is. Az igazi kérdés az, hogy a vezetők hogyan reagálnak a hibáikra.

A **Tóra** ezt nagyon finoman fogalmazza meg. A hetiszakasunk azokról a bűnért hozandó áldozatokról szól, amelyeket az emberek hibái esetén kell bemutatni. Ennek a szakmai kifejezése a **sheg-gagah**, ami véletlen vétket jelent (**3Mózes 4:1-35**). Tettél valamit, nem tudva, hogy tilos, vagy azért, mert elfelejtetted vagy nem ismerted a törvényt, vagy mert nem voltál tisztában bizonyos tényekkel. Például lehet, hogy szombaton vittél valamit egy nyilvános helyen, talán mert nem tudtad, hogy tilos hordozni, vagy elfelejtetted, mi volt a zsebedben, vagy mert elfelejtetted, hogy szombat van.

A **Tóra** attól függően ír elő különböző bűnért való áldozatokat, hogy ki követte el a hibát. **Négy kategóriát** sorol fel. Az **első a főpap**, a **második „az egész közösség”** (amely alatt a **Nagy Szanhedrint**, a **Legfelsőbb Bíróságot** értjük), a **harmadik a „vezető” (Nasi)**, a **negyedik pedig egy közönséges személy**.

A **négy eset közül háromban a törvényt az im szó**, azaz **„ha” vezet be** – ha az adott személy bűnt követ el. A **vezető esetében azonban a törvényt az asher szó**, azaz **„amikor” vezet be** (Lev. 4:22). Lehetséges, hogy a főpap, a **Legfelsőbb Bíróság** vagy egy **magánszemély hibázik**. **De a vezető esetében ez valószínű, sőt biztos**. A **vezetők hibáznak**. Ez elkerülhetetlen, a szerepükkel járó kockázat. A **Nasi** bűnéről beszélve a **Tóra a „ha” helyett a „mikor” szót használja**.

A **„nasi”** a vezető általános megnevezése: **uralkodó, király, bíró, vének vagy herceg**. Általában a politikai hatalom birtokosára utal. A Misna korában a **nasi** – akik közül a **leghíresebbek a Hillel-családból** származó vezetők voltak – kvázi kormányzati szerepet töltött be, mint a zsidó nép képviselője a **római kormány** előtt. **Rabbi Moses Sofer (Pozsony, 1762–1839)** egyik responsájában azt a kérdést vizsgálja, hogy miért volt a **Nasi** szerepe kivétel, amikor a **Tóra** vezetői pozíciói soha nem voltak dinasztikusak (**soha nem öröklődtek apáról fiúra**). Gyakran előfordult, hogy ez a szerep apáról fiúra szállt. A válasz, amelyet ad, és amely történelmileg is éleslátó, az, hogy a monarchia hanyatlásával a **Második Templom időszakában** és azt követően a **Nasi** átvette a király számos felelősségét. Szerepe, belső és külső szempontból egyaránt, ugyanolyan mértékben volt **politikai és diplomáciai**, mint **vallási**. Általánosságban ez az, amit a **Nasi szó** jelent.

Miért tartja a Tóra ezt a vezetési stílust különösen hibára hajlamosnak? A kommentátorok három lehetséges magyarázatot kínálnak. **R. Ovadiah Sforno (3Mózes 4:21–22-hez)** a következő mondatot idézi: **„De Jesurun meghízott, és lázongott” (5Mózes. 32:15)**. Azok, akik másoknál előnyben vannak – legyen szó vagyonról vagy hatalomról –, elveszíthetik erkölcsi érzéküket. **Rabbeinu Bachya egyetért** ezzel, és azt sugallja, hogy az uralkodók hajlamosak arrogánssá és gögössé válni. Ezekben a megjegyzésekben – ami valójában a **Tanach** egészének egyik fő témája – benne rejlik az a gondolat, amelyet később **Lord Acton** fogalmazott meg az alábbi aforizmában: **„A hatalom korrumpál, az abszolút hatalom pedig abszolút módon korrumpál.”**

Elie Munk, a **Zoharra** hivatkozva, egy második magyarázatot kínál. A **főpap és a Sanhedrin állandó kapcsolatban állt a szenttel**. Ideális világban éltek. A **király** vagy a **politikai uralkodó** ezzel szemben világi ügyekkel foglalkozott: **háborúval és békével**, a **kormányzás irányításával** és a nemzetközi kapcsolatokkal.

Rabbi Jonatan Sacks: A vezetők bűnei

Ők nagyobb valószínűséggel vétkeztek, mert mindennapi gondjaik nem vallási, hanem gyakorlati jellegűek voltak.

Dvinszki Meir Simcha ha-Cohen rámutat arra, hogy a **király** különösen hajlamos volt arra, hogy a népi hangulat eltérítse az útjáról. Sem a **papok**, sem a **szanhedrin bírái** nem voltak elszámoltathatók a nép előtt. A **király** viszont a népi támogatásra támaszkodott. Enélkül megfoszthatták trónjától. Ez azonban óriási kockázattal járt. A nép akaratának teljesítése nem mindig egyenlő azzal, hogy Isten akaratát teljesítjük. **R. Meir Simcha** szerint ez vezette **Dávidot** ahhoz, hogy **népszámlálást rendeljen el (2 Sám. 24)**, és **Zedekia** ahhoz, hogy figyelmen kívül hagyja **Jeremiás tanácsát**, és **lázadjon a babiloni király ellen (2 Krón. 36)**. Így tehát számos okból kifolyólag a politikai vezető jobban ki van téve a kísértésnek és a tévedésnek, mint a pap vagy a bíró.

Vannak további okok is. Az egyik az, hogy a politika a konfliktusok színtere. Olyan kérdésekkel foglalkozik – konkrétan a gazdagsággal és a hatalommal –, amelyek rövid távon zéróösszegű játékok. **„Minél több van nekem, annál kevesebb van neked. Miközben a saját vagy a csoportom javát igyekszem maximalizálni, konfliktusba kerülök másokkal, akik a saját vagy a csoportjuk javát igyekeznek maximalizálni.”** A szabad társadalmak politikája mindig konfliktusokkal terhelt. Az egyetlen konfliktusmentes társadalom a zsarnoki vagy totalitárius társadalom, amelyben az eltérő véleményeket elnyomják – a judaizmus pedig a zsarnokság elleni állandó tiltakozás. Tehát egy szabad társadalomban bármilyen irányt is válasszon egy politikus, az egyeseket örömmel tölti el, másokat pedig felháborít. Ebből nincs menekvés.

A politika nehéz döntésekkel jár. Egy vezetőnek egyensúlyt kell teremtenie az egymással versengő igények között, és néha tévedhet is. **Egy példa – a zsidó történelem egyik legmeghatározóbb eseménye – Salamon király halála után történt.** Az emberek fia és utódja, **Rehabeám** elé járultak, és azt panaszolták, hogy **Salamon** elviselhetetlen terheket rótt a nép nyakára, különösen a **Templom építése során**. **Jerobeám** vezetésével arra kérték az új királyt, hogy enyhítse a terheket. **Rehabeám** tanácsot kért apja tanácsadójától. Ők azt mondták neki, hogy engedjen a nép követelésének. Szolgálj őket – mondták –, és ők is szolgálni fognak téged. **Rehabeám** ezután saját barátaihoz fordult, akik éppen az ellenkezőjét tanácsolták neki: utasítsd el a kérést! Mutasd meg a népnek, hogy erős vezető vagy, akit nem lehet megfélemlíteni (**1 Királyok 12:1–15**).

Ez katasztrofális tanács volt, és a következmény tragikus lett. A királyság kettészakadt: az **északi tíz törzs Jeroboámot követte**, így csak a **déli törzsek**, amelyek általánosan „**Júda**” néven voltak ismertek, maradtak **hűségesek a királyhoz**. **Izraelnek**, mint saját földjén élő népnek, ez a vég kezdete volt. Mivel mindig is kis nép volt, amelyet nagy és hatalmas birodalmak vettek körül, a túléléshez egységre, magas morálra és erős sorsérzetre volt szüksége. Megosztva csak idő kérdése volt, hogy mindkét nemzet, **Izrael északon** és **Júda délen**, más hatalmak kezébe kerüljön.

Az ok, amiért a **vezetők** – **ellentétben a bírakkal** és a **papokkal** – nem tudják elkerülni a hibázást, az, hogy nincs olyan kézikönyv, amely tévedhetetlenül megtanítaná, hogyan kell vezetni. A **papok** és a **bírák törvényeket követnek**. A vezetés terén nincsenek törvények, mert minden helyzet egyedi. Ahogy **Isaiah Berlin** „**Politikai ítélet**” című **esszéjében fogalmazott: a politikai cselekvés területén kevés a törvény**, helyette inkább a helyzet felmérésének képességére van szükség. A sikeres államférfiak „**megragadják az adott helyzetet – pontosan ezt és nem mást – alkotó jellemzők egyedülálló kombinációját**”.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ה'תש"פ

Rabbi Jonatan Sacks: A vezetők bűnei

Berlin ezt olyan nagy **regényírók tehetségéhez hasonlítja**, mint **Tolsztoj** és **Proust**. A folyamatosan változó politikai helyzetre merev szabályok alkalmazása tönkreteszi a társadalmakat. A kommunizmus ilyen volt. A szabad társadalmakban az emberek változnak, a kultúra változik, a nemzet határain túli világ nem áll meg. Így egy politikus rájön, hogy ami egy évtizeddel vagy egy évszázaddal ezelőtt működött, ma már nem működik. A politikában könnyű hibázni, nehéz helyesen cselekedni.

Van még egy ok, amiért a vezetés olyan nagy kihívás. Erre utal a **misnai bölcs, R. Nechemiah**, amikor a következő verset kommentálja: „**Fiam, ha kezeséget vállaltál szomszédodért, ha kezedet zálogul adtad másért**” (**Példabeszédek 6:1**):

Amíg az ember csupán magánember [**azaz kizárólag a személyes jámborsággal törődik**], nem kell törődnie a közösséggel, és ezért nem is vonják felelősségre. De ha egyszer valakit vezető pozícióba helyeznek, és felveszi a tisztség köpenyét, nem mondhatja: „**A saját jólétemről kell gondoskodnom, a közösség nem az én dolgom.**” Ehelyett a közösségi ügyek teljes terhe rá hárul. Ha látja, hogy valaki erőszakot követ el társával szemben, vagy vétkezik, és nem próbálja megakadályozni, akkor ő is büntetést kap miatta... te vagy a felelős érte. Beléptél a gladiátorok arénájába, és aki belép az arénába, vagy legyőz, vagy legyőzetik. (**Exodus Rabbah, 27:9.**)

Egy magánszemély csak a saját bűneiért felel. Egy vezető viszont felelősséggel tartozik az általa vezetett emberek bűneiért is: legalábbis azokért, amelyeket megakadályozhatott volna. A hatalommal felelősség is jár: minél nagyobb a hatalom, annál nagyobb a felelősség.

A vezetésnek nincsenek univerzális szabályai, nincs hibátlan kézikönyve. Minden helyzet más, és minden korszak hozza a maga kihívásait. Egy uralkodónak népe legjobb érdekeit szem előtt tartva néha olyan döntéseket kell hoznia, amelyektől egy lelkiismeretes ember a magánéletében visszariadna. Lehet, hogy háborút kell indítania, tudva, hogy néhányan meghalnak. Lehet, hogy adót kell kivetnie, tudva, hogy ez néhányukat elszegényíti. Csak az esemény után tudja meg a vezető, hogy a döntés indokolt volt-e, és ez olyan tényezőktől is függhet, amelyekre nincs ráhatása.

A zsidó vezetési szemlélet tehát a realizmus és az idealizmus szokatlan ötvözete – realizmus abban, hogy elismeri: a vezetők elkerülhetetlenül hibáznak; idealizmus abban, hogy a politikát mindig az etika, a hatalmat a felelősség, a **pragmatizmust** pedig a **lelkiismeret** követelményei alá rendeli. Nem az a fontos, hogy a vezetők soha ne tévedjenek – ez a vezetés természetéből adódóan elkerülhetetlen –, hanem az, hogy mindig ki legyenek téve a **prófétai bírálatnak**, és folyamatosan tanulmányozzák a **Tórát**, hogy emlékezzenek a transzcendens normákra és a végső célokra. A **Tóra** szemszögéből a legfontosabb az, hogy a vezető elég őszinte legyen ahhoz, hogy beismerje hibáit. Ezért is olyan jelentős a bűnért való áldozat.

Rabban Yochanan ben Zakkai egy ragyogó **kettős jelentésű mondattal foglalta össze** az „**asher**” szót, amely „**amikor**” jelentést hordoz a „**amikor egy vezető vétkezik**” kifejezésben. Összekapcsolja az „**ashrei**” szóval, amely „**boldog**” jelentést hordoz, és azt mondja: Boldog az a nemzedék, amelynek vezetője hajlandó bűnért való áldozatot hozni hibáiért.

A vezetés kétféle bátorságot igényel: az erőt, hogy kockázatot vállaljunk, és az alázatot, hogy beismerjük, ha a kockázat kudarcot vall.

Gut Sábsz

MISNÉ TORÁ – ZSIDÓ JOGTÁR

LXXXVI. RÉSZ

2. §. Ez pedig **Mózes**től fönt marad törvény: Amikor áll a **Szánhedrin** akkor a **Hold** megpillantására hagyatkozva; amikor pedig nem áll a **Szánhedrin**, akkor az általunk most is használt számítások alapján állapítják meg **Ros Chodes** napját, és ilyenkor nem szükséges a Holdat ténylegesen látni. E számítás használatakor lehet, hogy a **Ros Chodes**ként megállapított nap egybeesik a **Hold** megpillantásának napjával, de lehetnek olyan esetek is, amikor a **Ros Chodes** napja megelőzi vagy követi a megpillantás napját. Habár az, hogy **Ros Chodes** napja a **Hold** megpillantása utáni nap legyen, ez igen különleges eset, és csak az **Izraeltől nyugatra** eső területeken lehetséges.

3. §. Mikor kezdte az egész zsidóság használni ezt a naptárt? A talmudi korszak végén, amikor **Izrael földje romokban hevert**, és nem maradt ott hivatalos bíróság. Azonban a **Misna bölcseinek** korában és a **Gömárá bölcseinek** korában, egészen **Ábájé** és **Rává** idejéig, az **Izraelben** jóváhagyottra hagyatkoztak.

Hol egy- és hol kétnapos az ünnep?

4. §. Mikor a **Szánhedrin** működött, és a naptárt a **Hold megpillantására** alapozták, akkor **Izraelben** és hasonlóképpen az összes olyan helyen, ahová eljutottak a **Tisré hírnökei**, csak egynapos ünnepeket tartottak.

A távoli helyek lakói, akikhez nem jutottak el a **Tisré hírnökei**, a kétség miatt kétnapos ünnepeket tartottak, mivel nem tudták, hogy **Izrael lakói** melyik napot nyilvánították az új hónap kezdetének.

5. §. Korunkban, amikor már nem létezik **Szánhedrin**, és **Izrael bírósága** a rögzített naptár szerint állapítja meg a hónapokat, eredetileg a törvény szerint úgy lenne helyes, hogy világszerte csak egynapos ünnepeket tartsanak, még a diaszpóra távoli régióiban élők is az **Izraelben** élőkhez hasonlóan, mivel mindnyájan ugyanarra a rögzített naptárra hagyatkoznak, és annak megfelelően tartják meg az ünnepeket. A **Bölcsek mindazonáltal** úgy rendelkeztek, hogy a diaszpórában élők tartsák meg őseik szokásait.

6. §. Azon települések lakosainak tehát, ahová **Tisré hírnökei** nem jutottak el abban a korban, amikor még a hírvivők küldése szokásban volt, ma ugyanúgy kétnapos ünnepeket kell tartaniuk, mint akkor, amikor még **Izrael lakosai** a **Hold** megpillantása alapján állapították meg a naptárt.

Izrael lakói pedig manapság is szokásukat megőrizve egy napig ünnepelnek, mivel **sosem ünnepeltek két napig**. Ilyenformán tehát az a szokás, miszerint a **diaszpórában jelenleg megünnepeljük az ünnepek második napját, rabbinikus rendelet**.

7. §. Még akkor is, amikor a naptár érvényesítése a **Hold megpillantása** alapján történt, a dolog kétségessége miatt Izrael lakóinak többsége is két napig ünnepelte a **Ros Hásánát**. Ugyanis nem tudták, melyik napot nyilvánította a **bíróság** a hónap első napjává, mert az ünnepen nem indultak hírnökök.

8. §. Mi több, még **Jeruzsálemben**, a bíróság székhelyén is sokszor előfordult, hogy két napig ünnepeltek a **Ros Hásánát**. Ha ugyanis a harmincadik napon nem jelentkeztek tanúk, akkor azt a napot, amelyre az érkezésüket várták, ünnepként tartották, és a rá következő napot szintén.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ה"ב

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND MÁRCIUS 1. – 31. KÖZÖTT

1.	vasárnap		8,00	17,00	12.	ÁDÁR
2.	hétfő	ESZTER BÖJTJE vége: 18,01 MÖGILÁ OLVASÁS KEZDETE	7,00	17,00	13.	
3.	kedd	PURIM	7,00	17,00	14.	
4.	szerda	SUSÁN PURIM	7,00	17,00	15.	
5.	csütörtök		7,00	17,00	16.	
6.	péntek		7,00	17,00	17.	
7.	szombat	KI TISZÁ SÁBÁT PÁRÁ vége: 18,23	8,00	17,00	18.	
8.	vasárnap		8,00	17,00	19.	
9.	hétfő		7,00	17,00	20.	
10.	kedd		7,00	17,00	21.	
11.	szerda		7,00	17,00	22.	
12.	csütörtök		7,00	17,00	23.	
13.	péntek		7,00	17,00	24.	
14.	szombat	VÁJÁKHÉL - PÖKUDÉ SÁBÁT HÁCHODES Újhold hirdetés vége: 18,34	8,00	17,15	25.	
15.	vasárnap	ÁLLAMI ÜNNEP	8,00	17,00	26.	
16.	hétfő		7,00	17,00	27.	
17.	kedd		7,00	17,00	28.	
18.	szerda	JOM KIPPUR KOTAJN	7,00	17,00	29.	
19.	csütörtök	ÚJHOLD	7,00	17,00	1.	NISZÁN
20.	péntek		7,00	17,00	2.	
21.	szombat	VÁJIKRÁ vége: 18,44	8,00	17,30	3.	
22.	vasárnap		8,00	17,00	4.	
23.	hétfő		7,00	17,00	5.	
24.	kedd		7,00	17,00	6.	
25.	szerda		7,00	17,00	7.	
26.	csütörtök		7,00	17,00	8.	
27.	péntek		7,00	17,00	9.	
28.	szombat	CÁV SÁBÁT HÁGADOL vége: 18,54	8,00	17,45	10.	
29.	vasárnap	NYÁRI IDŐSZÁMITÁS KEZDETE	8,00	19,00	11.	
30.	hétfő		7,00	19,00	12.	
31.	kedd	<i>Este bödikát hámc</i>	7,00	19,00	13.	

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

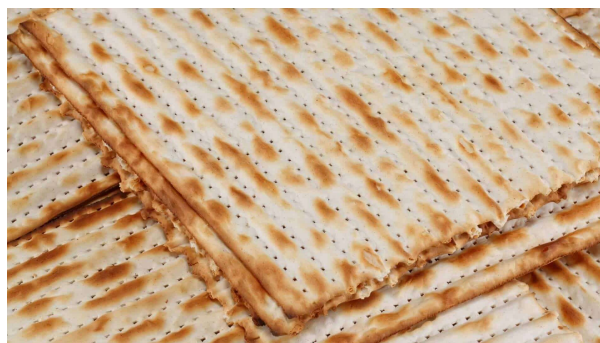
ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI ZSINAGÓGA 2026. PÉSZÁCHI NAGYÜNNEPI IMAREND

ב"ה

31.	kedd	<i>Este bödikát hámc</i>	7,00	19,00	13.	
1.	szerda	<i>Elsőszülöttek böjtje</i> EREV PESZÁCH ₪ 18,55	7,00	19,00	14.	
2.	csütörtök	PESZÁCH 1. ₪ 20,02	8,00	19,00	15.	OMER
3.	péntek	PESZÁCH 2. ₪ 18,58	8,00	19,45	16.	1.
4.	szombat	FÉLÜNNEP 1. vége: 20,05	8,00	19,00	17.	2.
5.	vasárnap	FÉLÜNNEP 2.	8,00	19,00	18.	3.
6.	hétfő	FÉLÜNNEP 3.	8,00	19,00	19.	4.
7.	kedd	FÉLÜNNEP 4. ₪ 19,03	7,00	19,00	20.	5.
8.	szerda	PESZÁCH 7. ₪ 20,11	8,00	19,00	21.	6.
9.	csütörtök	PESZÁCH 8. MÁZKÍR Kb. 9,30 vége: 20,13	8,00	19,45	22.	7.
10.	péntek	ISZRU CHÁG	7,00	19,00	23.	8.
11.	szombat		8,00	19,00	24.	9.

MEGÉRKEZETT AZ IDEI MACESZ

1 KG MACESZ ÁRA: 2.990. FT

MACESZ DARA KB. 0,5 KG ÁRA: 1.500 FT

ÁRUSÍTÁS: HÉTFŐ-SZERDA-PÉNTEK

08:00-12:00

ANDRÁSSY BÉLÁNÁL

Ismeretlen zsidók nyomában CXXXIII. Csabai Ékes Lajos

Csabai Ékes Lajos (születési neve Engel) (Budapest, 1896. augusztus 2. – Háros-sziget, 1944.) magyar grafikus- és festőművész.

Eredeti neve Engel Lajos, később használt neve csabai Ékes Lajos, majd Csabai Ékes Lajos. Zsidó családban született, Engel Dávid és Kohn Adél fiaként, apjának címfestőműhelye volt. Tanulmányait a budapesti iparművészeti iskolában kezdte, majd a Képzőművészeti Főiskolán Réti Istvánnál tanult. Grafikusnak indult, meseillusztrációkat, címlap- és plakátterveket készített.

Az első világháborúban tűzharcos volt. 1915-ben az olasz és az orosz hadszíntéren frontszolgálatot teljesített, megsebesült, tartalékos hadnagyként kitüntetéssel szerelt le. Kernstok Károly szabadiskolájában is képezte magát, 1919-ben pedig maga is képző- és iparművészeti iskolát nyitott. Hosszabb tanulmányutat tett Olaszországban (1922) és Németországban (1924).

A világháború után festéssel kezdett foglalkozni, a Múcsarnok 1920–1921. évi kiállításán mutatkozott be először. Hamarosan visszatért a grafikához. Bemutatta munkáit a svájci magyar grafikai kiállításon (1924), a lipcsei (1927), a kölni (1928) és a párizsi (1931) könyvkiállításon, a barcelonai világkiállításon (1929). Grafikai számos külföldi folyóiratban, még japán lapokban is megjelentek. 1927-ben a Nemzeti Szalonban állította ki grafikáit, a Magyar Grafika című lap különszámot szentelt munkáinak. Tagja volt a Paál László Társaságnak és a Magyar Könyv- és Reklámművészek Társaságának.

1922. július 17-én Budapesten házasságot kötött a nála hét évvel fiatalabb Tolnai Edittel, Tolnai Béla és Krausz Aranka lányával, majd 1929-ben elváltak. 1932. november 9-én Budapesten feleségül vette Kászony Aliz Gabriella Erzsébet Máriát, Kászony Imre és Kulka Matild lányát.

A második világháború idején több alkalommal behívták munkaszolgálatra. 1944 nyarán a Háros-szigeti vasútállomáson látták utoljára. Emlékkiállítására 1947-ben volt a Művész Galériában.

Forrás: (wikipedia)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ה"ב

SZÉDER MENÜ ÁRAK

SZÉDER MENÜ AJÁNLATOK 2026

- **Széder tál: 2.300 Ft**

(főtt tojás, csirkenyak, retek, petrezselyemzöld, chrajsesz, reszelt torma)

- **Csirkés menü: 8.500Ft**

(húsleves-maceszgombóccal, sült csirkecomb filé, steak -burgonya, céklasaláta, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **Pulykás menü: 7.800Ft**

(húsleves-maceszgombóccal, 2 szelet sült pulykamell, steak-burgonya, céklasaláta, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **Libás menü: 13.500Ft**

(húsleves-maceszgombóccal, sült egész libacomb, törtburgonya, párolt almás-lilakáposzta, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **Marhás menü: 12.500Ft**

(húsleves-maceszgombóccal, marhapörkölt, macesztarhonya, céklasaláta, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **Lazacos menü: 12.500Ft**

(zöldségleves-maceszgombóccal, almás-gyömbéres lazacsteak, törtburgonyával, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **Vegetáriánus menü: 7.800Ft**

(zöldségleves-maceszgaluskával, vegamuszaka, steak-burgonya, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **Macesz sütemények: 790Ft**

(csokis, vaníliás, citromos, kávécsokis)

- **Macesz gombócleves -2 nagy gombóccal: 2.400Ft**

- **Macesz gombóc -2 nagy: 1.600Ft**

Hideg SZÉDER MENÜ AJÁNLATOK 2026

- **HIDEG MENÜ ALAP menü: 8.500Ft**

(hideg céklaleves, hideg pulykasült, póréhagymás-majonézes burgonyasaláta, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **HIDEG LAZACOS menü: 12.500Ft**

(hideg céklaleves, hideg almás-gyömbéres lazacsteak, póréhagymás-majonézes burgonyasaláta, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **HIDEG MARHA menü: 12.500Ft**

(hideg céklaleves, marhanyelv, póréhagymás-majonézes burgonyasaláta, töltött macesz sütemény választható ízben)

- **HIDEG VEGA menü: 6.500Ft**

(hideg céklaleves, casino-tojás, póréhagymás-majonézes burgonyasaláta, töltött macesz sütemény választható ízben)

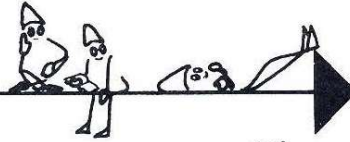
Áraink bruttó árak!

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ:0358 AZ EMBERBARÁT ÚJSÁGOT TÁMOGATJA: MAZSÓK

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XLVIII. rész

A SEGÉDIGÉK

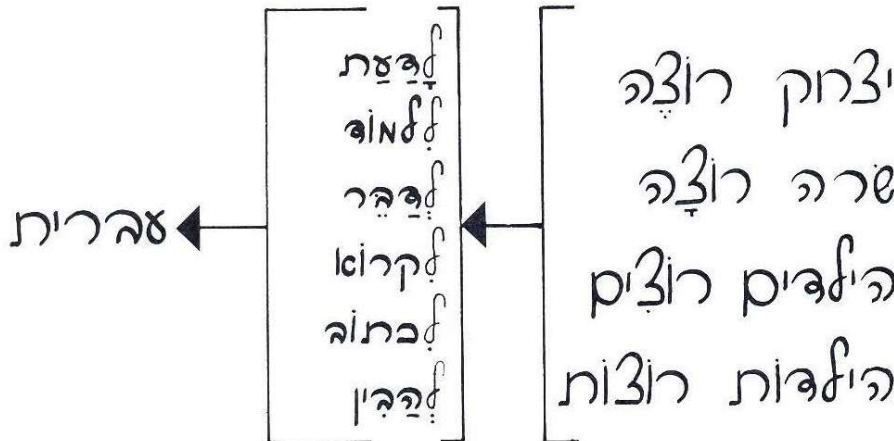
רוצה pe + רוצה
= szeretne

רוצה יאיר עברית, הלא רוצה ללמוד עברית.
רוצה מרים עברית, הלא רוצה ללמוד עברית.
רוצה מרים עברית, ללמוד עברית, ללמוד עברית.

רוצה pe

רוצה pe

főnévi igenév

רוצה יאיר עברית, ללמוד עברית, ללמוד עברית.
רוצה מרים עברית, ללמוד עברית, ללמוד עברית.

OLVASD EL ÉS TANULD MEG!

רוצה - רוצה	רוצה - רוצה	רוצה - רוצה
רוצה - רוצה	רוצה - רוצה	רוצה - רוצה
רוצה - רוצה	רוצה - רוצה	רוצה - רוצה
רוצה - רוצה	רוצה - רוצה	רוצה - רוצה
רוצה - רוצה	רוצה - רוצה	רוצה - רוצה

RECEPT-TÁR

Nagyiféle krumplis pogácsa

Ettől a klasszikus magyar pogácsától minden konyha „otthon” illatú lesz. Ez a hagyományos recept zsírral készül, így másnapra is szaftosak és puhák maradnak a pogácsák.

Hozzávalók: 10 adag

- 500 g finomliszt
- 200 g vaj/margarin
- 3 tk só
- 500 g burgonya (megfőzve, áttörve)
- 1 db tojás
- 150 g kefir
- 100 ml tej (meleg)
- 25 g friss élesztő
- 1 tk cukor
- 1 db tojás (a lekenéshez)

Elkészítés:

A tejet megmelegítjük, ügyelve arra, hogy ne legyen forró csak meleg. Beleszórjuk a cukrot és belemorzsoljuk a friss élesztőt. Hagyjuk, hogy felfusson.

Ez idő alatt minden alapanyagot előkészítünk és kimérünk. Egy nagy keverőtálba öntjük a lisztet, beleszórjuk a sót és elkeverjük. A liszthez hozzáadjuk a zsíradékot, a tojást, a kefir és a krumplit, majd hozzáöntjük a felfutott élesztőt is.

Kézzel összegyúrjuk a tésztát, majd hagyjuk duplájára kelni, kb 45-50 perc alatt.

Miután megkelt a tészta, finoman átgyúrjuk, majd kinyújtjuk kb. 2 cm vastagra. Közepes méretű pogácsaszaggatóval kiszaggatjuk és sütőpapírral bélelt tepsire helyezük őket.

A kiszaggatott pogácsákat megkenjük tojással, majd előmelegített sütőben aranybarnára sütjük őket.

Tiszta konyharuhába csomagolva másnapra is friss és puha marad.

Forrás: (nosalty)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ה"ב

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

						RÉMÜL- DÖZIK	▼	RÓMAI 1-ES TÁVO- LABBRA	SZÍNHÁZ- LÁTOGATÓ	SZEMÉ- LYES NÉVMÁS	LITER, RÖVIDEN KORMÁNY- TAG!	▼	ISKOLAI FELADAT
A POÉN 1. RÉSZÉ	▶												G
AZ ORRÁHOZ	▶								TETŐ- ÉPÍTŐ	▶			↓
DIOPTRIA, RÖVIDEN	▶					MÚZEUM- BAN ÁLL!	▶			TOVA- ISZKOL	▶	KÜRTŐ ELEJE!	
UNSZOL, NÓGAT DÍSZIT, A SZÉLEIN!	▶					MEZEI	▶					FOGADÁSI ÖSSZEG	
A POÉN 2. RÉSZÉ	▼	AMPER, RÖVIDEN KÖR- SZÍNHÁZ	CSÓ KÖZEPE!	ORSZÁG- HATÁROK!	IGEKÉPZŐ, A -GAT PÁRJA	BETŰ, KIEJTVE TALIZMÁN	▶		BELŰL KIEG!	▶			KÖRCIKKI! ZENE- SZERZŐ (FERENC)
EDÉNYT VÍZBEN TISZTÍT	▶							TILTA- KOZIK	▶				
OLASZ ÉS NÉMET AUTÓK JELZÉSE	▶		IRODAI KAPOCS					GOLDEN ...; HID	▶			PART- SZAKASZI AZ ILLETŐNÉL	
FRISSÍTŐ ITAL	▶		MOSZAT	VULKÁNI KÖZET					SZÉK RÉSZE	▶			
MADARAK TESTÉT BORÍTJA	▶			TOLLBA MOND	FÖNTRŐL NYOM				ROS- KADÁS	▶			
BELE- EGYEZÉS, RÉGIES SZÓVAL	▶				ORVOS, TRÉFÁSÁN					KÖSZÖ- NET	▶	TAGADÓ- SZÓ	
GIGA- RÖVIDEN	▶	ELEVE MEGLEVŐ						DISZNÓT VÁG	▶			HÖRÖGNI KEZDI!	
A NÁTRIUM VEGYJELE	▶	NÁLA LEN- TEBBRE	IRAT LE- FÜZÉSE					LOMBTA- LAN (FA)	▶				A KÓRHÁZ JELE
KATONAI KIKÉP- ZÉSI ÁG	▶		BŰTOR- DARAB			EREDETI LÉZER!					JEGYES	▶	A KÓRHÁZ JELE
A VÍVÓK KÜZDŐ- TERE	▶				ÉJSZAKAI MULATÓ	▶			TEST- ÖRSÉG	▶	ODACSAJ		
FARAD, RÖVIDEN	▶	ROMLIK A TOJÁS			LEVARRT HAJTÁS	▶		TISZTSE- GÉBŐL FELMENT	▶				KUTRICA A TETE- JÉRE CSÜNG
ÍRÓ (GÉZA)	▶					▶		DOB	▶				
INDIAI VÁROS	▶					ÁR JELZŐ- JE LEHET	▶						RANG- JELZŐ ELÓTAG
	▶			ÜRES GYO- MORRAL						RÉGI NŐI NÉV	▶		
HATÁRO- ZOTT NÉVELŐ	T	▶		!	ÁLOMBA RINGAT	▶				TISZTELT, RÖVIDEN	▶		A LAB- DARÚGÁS SAVA- BORSA

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2026. Márc. 20. – 2026. Márc. 27.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
20. péntek	7:00	17:00
21. szombat	8:00	17:30
22. vasárnap	8:00	17:00
23. hétfő	7:00	17:00
24. kedd	7:00	17:00
25. szerda	7:00	17:00
26. csütörtök	7:00	17:00
27. péntek	7:00	17:00

A 613 PARANCSOLAT

LXXXVI.

„Nem hozni halálos ítéletet felvétel alapján”

„...az ártatlan (igaz) embert ne íteld halálra”
(2Mózes 23:7)

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
20. péntek	17:38	21. szombat	18:44
27. péntek	17:48	28. szombat	18:54

POÉN SAROK

Utas a kalauzhoz:

- Tessék mondani, ez a vonat mindenhol megáll?
- Miért? Maga mindenhol le akar szállni?

Események

Hétfő reggel Spiegel Gábor és Spiegel Zoltán urak tartottak Jahrzeit-ot édesapjuk után. A reggeli ima után bőséges és rendkívül finom tikunt adtak.

Kedden kísérték minden élők utolsó útjára Smulovics Róbertnét, egykori küldöttünk Smulovics Róbert feleségét, az ortodox temetőbe temettette a családja. Két fia és sógora zsinagógánkba jön káddist mondani.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilétek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt március 25.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

AZ EMBERBARÁT ÚJSÁG TÁMOGATÓI:

